

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Sexta. De cognitione Vespertina, & matutina Angelorum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

Instatur. Ille modus accidentium solitariè est supernaturalis tam ex parte efficientis, quam ex parte propriæ formalitatis, quia non est tantum supernaturalis sicut est visus relictus cæco, sed sicut unio hypostatica, ergò simpliciter excedit intellectum Angelicum. R. negando ant. cum sua probatione, quia visus cæco relictus est effectivè tantum supernaturalis secundum modum; modus autem accidentium, & existentia corporis Christi sub illis est effectivè supernaturalis secundum substantiam.

Dico 5. Intellectum Angelicum nequit suis visibus naturaliter cognoscere mysterium incarnationis etiam in actu positum. Est communis &

XIX.
Non tamen
mysterium
incarnationis
etiam in
actu positum.

Probatur primò Autoritate Patrum. Augustini tract. 7. in Joannem dicitur: *Tantum eis innotuit quantum voluit, innotuit demonibus non per id quod est vita æterna, & lumen incommutabile, sed per quædam temporalia virtutis suæ effecta, & quando ea paululum suppressenda iudicavit, dubitavit de illo demonum princeps; Ubi docet, demonem quidem scivisse Christum venturum maximè ex Scripturis, non tamen ultra quam ei Deus permiserat, verum naturaliter non cognovit & certò, alioquin non dubitasset, suspicatus est ergò demon hunc esse Christum.* D. Bernardi de annunt. serm. 2. *Abyssus planè imperforabilis incarnationis Dominice Sacramentum, Abyssus impenetrabilis. Verbum caro factum est? Quis investiget? Quis attingat? Quis apprehendat.* Et tract. ad Hugonem de S. Victore cap. 5. *Modum deinde illum tam incomprehensibilem, quem & Virgo sollicita requisivit, unde queso docere queam angelus fuisse præcognitum? Mihi verò videtur nec ipsi quidem (ut pace ejus dixerim) qui nuntiabat. Quod & ipse fatetur, si ejus verba diligenter advertimus. Respondens quippe Spiritus Sanctus supervenit in te, nonne aperte mittit ad Magisterium Spiritus Sancti, cuius unctio doceatur de omnibus, quorum ipse sibi non præsumit scientiam, & dicitur at experiendo, quod audiendo non poterat? Denique subiungit; & Virtus Altissimi obumbrabit tibi, expressus profectò significans modum secretissimum Arcani incomprehensibilis & ineffabilis Sacramenti. Et tandem subdit: Porro autem si diabolus eam nec post conceptionem agnovit, Joseph utiq; dispensatione deceptus: Credi potest & Sanctus Angelus vel ante (& post) minimè innotuisse; Sanè enim reprobi Spiritus estis destituti sunt participatione gratiæ spiritalis, non tamen vivacitate industria naturalis.*

Probatur secundò Ratione: Quia non potest cognosci unio hypostatica humanitatis ad Verbum, nisi Verbum ipsum ad quod terminatur, cognoscatur; sed Verbum Patris æternum à nullo creato intellectu naturaliter videri & cognosci potest directè, cum sit ens simpliciter naturale, & speculum voluntarium, ergò. Probatur ma. quia sicut cognitione abstractiva non potest cognosci relatio, secundum esse & non dici, nisi cognito termino, ita nec relatio intuitiva, sed unio hypostatica est relatio simpliciter secundum esse ergò. An autem possit hoc mysterium arguitive ab Angelo cognosci lis est & pendet à pluribus aliis sententiis; juxta quas quilibet respondere debet. Sed contra conclusionem

Opponitur Autoritas Doctoris subtilis 4. sup. ubi vult Angelum quemcumque mysterium incarnationis naturaliter cognoscere, quærens enim, an aliquis intellectus creatus corporis Christi in Eucharistia naturaliter videat, respondet affirmativè, exponens Ambrosium super Lucam dicentem: *Malignum Spiritum latuisse mysterium incarnationis*, non esse absolute intelligendum, quasi simpliciter non habeat potentiam videndi illud, sed ex hypothese, quòd non fuerit illis permissum uti illa sua naturali potentia videndi illud quoad esse suum formale, ergò. R. negando conseq. quia Scotus non concedit Angelo potentiam naturalem absolute in ordine ad esse formale hypostaticæ unionis, sed tantum in ordine ad circumstantias illius profusus extrinsecas ex parte Matris.

XX.
Obicitur De-
clar & ex-
plicatur.

Instatur. Unio hypostatica quoad esse suum formale non excedit limites objecti creati naturaliter motivi intellectus Angelici, cum sit formaliter creata, nec intrinsecè includens fundamentum, vel terminum, cum tantum sit unio extremorum, ergò etiam quoad esse suum formale poterat Angelus illud cognoscere. R. negando ant. cum sua ratione, quia licet unio hypostatica intrinsecè extrema non includat, ex propria tamen sua natura intrinsecè illa connotat, adeoque nequit distinctè cognosci non cognitis extremis.

Dico 6. Angelus non potest naturaliter directè distinctè cognoscere remissionem peccati. Est etiam communis. Probatur, quia peccatum non remittitur nisi Deus velit illud remittere vel per condonationem extrinsecam, nempe per actum liberum divinæ voluntatis; vel per infusionem alicujus formæ oppositæ illi peccato, sed Angelus neutro modo potest naturaliter cognoscere, ergò. Probatur mi. non primo, quia actus divinæ voluntatis utpote simpliciter infinitus est extra latitudinem objecti ipsius: Nec etiam secundò, quia illa forma non est Physicè opposita peccato, & licet sit moraliter, hoc tamen Angelus nequit cognoscere naturaliter, nisi cognoscat ordinationem Dei ratione cuius opponitur, quam non potest cognoscere; & quamvis videret actum supernaturalem charitatis, hic tamen non est plus Physicè oppositus peccato, quam ipse habitus charitatis, ergò nulla ratione naturaliter poterit cognoscere.

XXI.
Nec remis-
sionem peccati
si directè.

QUÆSTIO VI.

De cognitione vespertina & matutina Angelorum.

Scotus in 2. d. 3. q. 9. §. Tertio persuadet propositum duplicem in Angelis commemorat naturalium notitiam, *matutinam & vespertinam*, utramque naturalem, prima est secundum speciem impressam divinæ naturæ; secunda ex rebus in proprio genere. Appellatur autem matutina, quia terminatur ad esse primum Ideale rerum. Secunda vespertina, quia ad esse reale, ex mente D. Aug. lib. 2. Gen. imperf. cap. 25. & 11. Civit. cap. 29. ubi opinaturs illos sex dies creationis non esse secundum

I.
Quid intelligatur per
cognitionem
matutinam
& vespertinam.

dium successione temporis, sed in cogitatione Angelica, cogitavi enim D. Aurelius Deum omnia eodem temporis momento creasse juxta illud Ecclesiast. 8. *Qui vivit in aeternum creavit omnia simul.* Moyses autem narravit secundum successione temporis ob ruditatem populorum, quibus loquebatur; verum tamen postmodum, senior & sapientior effectus omnino adstruit mundum per sex dies & successione temporis fuisse factum, ut ipsum fuisse retuli in secunda parte Physicæ disp. 2. q. 3. conclu. 3. ubi videri poterit. Nihilominus

II.
Sex dies Genes. 1. pot. sunt accipi tropologicè.

Dico I. Congruè & commode potuit D. Augustinus distinguere sex dies quibus omnia Deus creavit, per duplicem eorum notitiam, matutinam terminatam ad primum illorum esse in Deo, & Vesperinam ad illorum esse reale extra causas, ita quod sex illi dies acciperentur tropologicè. Ita defenditur D. Augustinus à Scoto supra, à quo etiam sic probatur. Prius naturaliter novit Angelus creaturam in verbo per speciem impressam, quam in genere proprio, in quo non stando rediit in Verbum laudans eum ex opere suo, & in illo iterum videt rationem sequentis creaturæ naturaliter, ita quod quando Deus dixit: *Fiat lux*, vidit Angelus se in Verbo aeterno per speciem, & cum dictum est, *& facta est lux*, vidit se in genere proprio, & cum subtextitur *& factum est mane & vesperi dies unus*, ex se id est ex cognitione sui exsurrexit in laudem Dei, in quo vidit secundam creaturam, ita quod ista visio erat terminus præcedentis diei, & erat principium sequentis, in quantum vidit illam creaturam in genere proprio. Ita quoque ipse Augustinus sentit lib. 8. Gen. cap. 1. dicens, *sed quia illic ea dicuntur quæ vix humane usus notissimus habet, non difficile, imò promissimè primitus accipiuntur ad litteram, ut deinde ex illis quid etiam futurorum res gesta significaverint, exsculpatur.* Et lib. 13. cap. 24. *Attende iterum, quibus hæc legis: Ecce quod uno modo Scriptura effert, & vox personat. In principio fecit Deus Cælum & terram: Nonne multipliciter intelligitur, non errorum fallacia, sed verarum intelligentiarum generibus. Itaque*

III.
Quid Augustinus intellexerit per cognitionem matutinam.

Dico 2. Probabile est Augustinum per rerum notitiam matutinam in Verbo intellexisse visionem beatam ad differentiam naturalis cognitionis in proprio genere. Ita Scotus, ex lib. 4. Genes. D. Augustini cap. 22. & 23. & lib. 11. Civit. cap. 7. ubi ait: *Cognitio creaturæ in seipsa decolorator est, ut ita dicam, quam, cum in Dei sapientia cognoscitur, veluti in arte, quæ facta est. Ideo vespera congruentius, quam nox dici potest. Et cap. 29. ipsam quoque creaturam melius ibi, hoc est, in sapientia Dei, tanquam in arte, quæ facta est, quam in ea ipsa sciunt Angeli Sancti, ac per hoc & seipsos ibi melius, quam in seipsis, verum tamen & in seipsis. Facti sunt enim & aliud sunt, quam ille qui fecit. Ibi ergo tanquam in cognitione diurna, in seipsis tanquam in vespertina. Multum enim differt, utrum in ea ratione cognoscatur aliquid, secundum quam factum est, an in seipso. Sicut aliter scitur rectitudo linearum, seu veritas signaturarum, cum intellecta conspiciuntur, aliter cum in pulvere describuntur. Et paulo post: Omnia hæc aliter in Verbo Dei cognoscuntur ab Angelis, ubi habent causas rationesque suas, secundum quas facta sunt,*

incommutabiliter permanentes, aliter in seipsis, clariore, hic obscuriore cognitione veluti in arte, operum; quæ tamen opera, cum ad ipsum creaturam laudem venerationemque referuntur, tanquam mane crescit in mente contemplantium. Ergo. Continetur, quia infra magis dicit quod cognoscenda verbo perscrutantur, fructio autem ad beatitudinem pertinet, ergo.

Dico 3. Est etiam veritati conformis Augustinum per cognitionem matutinam significasse matutinam, à vespertina distinctam. Ita Doctor supra. Et

Probatur: Cognitio matutina rerum creaturarum in Verbo ponitur communis omnibus Angelis bonis & malis, ergo non ponitur esse beata, cum tunc fuerint adhuc in statu & morula merendi. Sed

Dices: In Angelorum notitia non sunt tenebræ & errores, sed mane & vesperi habent tenebras admixtas, ergo male dicitur Angelos habere cognitionem matutinam, & vespertinam. R. negando consequens, quia mane accipitur hic pro primitate & prima rerum cognitione, in ordine ad primum esse ideale in mente divina.

Dices: Adhuc partes diei sunt quatuor mane, meridies, vesper, & nox, ergo si Angelorum notitiæ diei potest comparari, debent habere quatuor notitias. R. ne hoc esse difficile quatuor tales notitias eis concedere; Prima scilicet in Verbo abstractivè cognitio, secunda in Angelis bonis in Verbo clare visio. Tertia vespertina intuitiva rerum in proprio genere & propria existentia. Quarta nocturna per species impressas

QUÆSTIO VII

De voluntate Angelorum.

Voluntatem Angelicam per humanam, & hanc per illam congruentissimè explicari posse nemo est, qui ambigat, modo ea quæ ibi dixi hic non repetam, & que omnia, & particularia sunt brevibus adducam. Proinde

Notandum I. Voluntatem multipliciter accipi, primò enim accipitur pro natura cuiuslibet & rei inclinata ad sibi convenientiam, seu pro naturali inclinatione, ad aliquam suam perfectionem, verum hæc acceptio est valde impropria, nam licet connotet potentiam activam & passivam, de se tamen formaliter non dicit nisi solam propensionem, nec ullum actum habet, nec est indifferens ad quodcumque obiectum. Secundo accipitur pro appetitu instinctivo. Tertio pro volitione, in quo sensu dicit D. Augustinus lib. 1. Retract. cap. 6. *Voluntas est tam in potestate voluntatis, quam ipsa voluntas, id est nihil magis est in potestate voluntatis, quam ejus actus. Quarto pro potentia virtuali appetitiva condistincta immediatè contra intellectum & diffinitur à Scoto 3. quod sit appetitus cum ratione liber; Dicitur appetitus, quia præter appetitum naturalem communem omnium creaturæ, est in quolibet cognoscente, appetitus*